

ПРАВИЛА ШИФРИРАЊА ПОВРЕДА, ТРОВАЊА И ДРУГИХ ПОСЛЕДИЦА СПОЉАШЊЕГ УЗРОЧНИКА

19 ПОВРЕДЕ, ТРОВАЊЕ И ДРУГЕ ПОСЛЕДИЦЕ СПОЉАШЊЕГ УЗРОЧНИКА

1901 ТРОВАЊЕ

Шифре из категорија Т36-Т50 *Тровање лековима, медикаментима и биолошким супстанцама* описују врсту лека који је узроковао тровање.

Као додаток шифри тровања, треба уписати и пратећу дијагнозу, да би се указало на било какву значајну манифестацију (нпр. кома, аритмија).

ПРИМЕР:

Кома због тровања кодеином.

Шифре: T40.2 *Тровање другим опијатима*
R40.2 *Кома, неозначена*

1902 НЕЖЕЉЕНА ДЕЈСТВА

Нежељена дејства лекова коришћених на исправан начин, класификују се према природи нежељених дејстава. Треба додати и шифру спољашњег узрочника, како би се указало на лек или медицинску супстанцу која је узроковала нежељено дејство.

ПРИМЕР:

Гастритис због коришћења аспирина на исправан начин.

Шифре: K29.7 *Гастритис, неозначен*
Y45.1 *Штетно дејство при лечењу салицилатима*

Уколико је манифестација нежељених дејстава лекова неозначена, потребно је додати шифру T88.7 *Неозначено штетно дејство лека или препарата*.

ПРОЦЕДУРЕ РАДИОТЕРАПИЈЕ

Нежељена дејства исправно примењене радиотерапије класификована су према природи нежељеног дејства, заједно са дијагнозом Y84.2 *Радиолошка интервенција*. У МКБ10 може се наћи велики број шифара специфичних дијагноза које се односе на нежељена дејства радиотерапије.

ПРИМЕР:

Проктитис као резултат радиотерапије карцинома простате.

Шифре: K62.7 *Проктитис узрокован озрачењем*
Y84.2 *Радиолошка интервенција и радиотерапија*

ПРИМЕР:

Сколиоза услед радиотерапије неуробластома код детета.

Шифре: M96.5 *Сколиоза узрокована озрачењем*
Y84.2 *Радиолошка инетервенција и радиотерапија*

Када не постоји специфична шифра која садржи концепт „радијација“, „због радијације“ и сл. у наслову шифре, потребно је доделити шифру која најбоље описује стање, заједно са шифрама за екстерни узрок.

ПРИМЕР:

Езофагитис као резултат радиотерапије карцинома плућа.

Шифре: K20 *Езофагитис*
Y84.2 *Радиолошка инетервенција и радиотерапија*

Уколико је манифестација дејства радиотерапије неспецифична, потребно је доделити шифру T66 *Неозначена дејства зрачења* заједно са одговарајућом шифром спољашњег узрочника.

Уколико се јави стање које је последица неисправно примењене радијације / радиотерапије током медицинске неге, потребно је доделити шифру која најбоље описује то стање, заједно са одговарајућом шифром спољашњег узрочника.

Y63.2 *Прекомерно излагање зрачењу у току радиотерапије*

Y63.3 *Ненамерно излагање болесника зрачењу у току медицинског лечења*

Y78.- *Уређаји у радиологији и нежељени догађаји*

ПРИМЕР:

Опекотине коже грудног коша (захваћена површина 4%) услед прекомерног излагања зрачењу због карцинома дојке.

Шифре: T21.0 *Опекотина трупа неозначеног степена*
 T31.0 *Опекотине које захватају мање од 10% телесне површине*
 Y63.2 *Прекомерно излагање зрачењу у току радијације*

1903 ДВА ИЛИ ВИШЕ ЛЕКОВА УЗЕТИХ У КОМБИНАЦИЈИ

Лекови комбиновани са алкохолом

Нежељено дејство због лекова комбинованих са алкохолом треба шифрирати као тровање оба агенса.

ПРИМЕР:

Јака депресија центра за дисање због *Секобарбитала* узетог у комбинацији са алкохолом (случајно).

Шифре: T42.3 *Тровање барбитуратима*
G93.8 *Друге означене болести мозга*
T51.0 *Токсичан ефекат етанола*
X41.- *Случајно тровање или изложеност антиепилептицима, седативима-хипнотицима, антипаркинсонцима и психотропним лековима несврстаним на другом месту*
X45 *Случајно тровање или изложеност алкохолу*

Прописани лек узет у комбинацији са непрописаним леком

Нежељена дејства до којих долази због комбинације прописаних и непрописаних лекова треба шифрирати као тровање оба агенса.

ПРИМЕР:

Хематемеза због узимања *Варфарина* (прописаног) са аспирином (непрописаним) (случајно).

Шифре: T45.5 *Тровање антикоагулансима*
K92.0 *Хематемеза*
T39.0 *Тровање салицилатима*
X44 *Случајно тровање или излагање неозначеним лековима, препаратима или биолошким супстанцама*
X40 *Случајно тровање или излагање аналгетицима, антипиретицима или антиреуматицима који не припадају опијатима*

Два или више прописаних лекова узетих у комбинацији

Уколико до нежељеног дејства дође због комбинације два или више прописана лека, оба лека треба шифрирати као нежељена дејства због узимања исправних лекова, коришћених на прави начин.

ПРИМЕР:

Кома због антихистаминика и барбитурата узетих у комбинацији (оба су лека била прописана).

Шифре: R40.2 *Кома, неозначена*
Y43.0 *Штетно дејство при лечењу антиалергијским и антиеметичним лековима*
Y47.0 *Штетно дејство при лечењу барбитуратима који нису сврстани на другом месту*

Уколико лек није наведен у МКБ10, треба употребити шифру за групу лекова (нпр. антихистаминици).

1904 КОМПЛИКАЦИЈЕ ПОСТУПАКА

Многа стања се могу јавити током или након спроведене процедуре. Нека од тих стања могу се сматрати „компликацијом процедуре“, док остала то нису.

Примери стања која се могу јавити укључују она стања која су:

- директно повезана са интервенцијом која се изводи (нпр.(не)инвазивном процедуром, операцијом, анестетиком, лековима...)
- пролазно стање, стање које се уобичајено јавља након процедуре
- уско повезана са током болести
- настала као недостатак интервенције (нпр. неуспешност у покушају излечења болести)
- повезана са сложеном интеракцијом између тока болести и интервенције

Изрази „интраоперативно“, „постоперативно“ или „постпроцедурално“, могу бити забележени у клиничким документима да би описали стање, ипак треба им доделити шифре за процедуралне компликације само када испуњавају следеће услове:

Стање или повреда који су директно повезани са хируршком / процедуралном интервенцијом

Уколико се не може утврдити да ли стање одговара компликацији процедуре, не треба га шифрирати као такво. У том случају додељује се шифра стања у складу са правилима шифрирања, Поглавље 0001 *Главна дијагноза* или Поглавље 0002 *Додатне дијагнозе*.

ПРИМЕР:

Постоперативне ателектазе документоване у медицинској документацији и на РТГ налазу грудног коша, два дана након абдоминалне операције. Спонтано су се повукле без третмана.

Одлука: Ателектазе се не шифрирају јер не испуњавају критеријуме за пратећу дијагнозу, нити компликацију извршене процедуре.

ПРИМЕР:

Акутна уринарна ретенција праћена операцијом билатералне ингвиналне херније, која захтева катетеризацију. Пацијент такође има почетну бенигну хипертрофију простате.

Одлука: Из медицинске документације не може се закључити да ли је акутна уринарна ретенција директно повезана са операцијом, или је удружена са бенижном хипертрофијом простате, зато се не кодира као компликација процедуре. Ипак, наведено стање се шифрира као пратећа дијагноза.

ПРИМЕР:

Попуштање анастомозе између терминалног илеума и трансверзалног колона, након десне хемиколектомије због цекалног карцинома. Лапаратомијом која је уследила откривен је локализован апсцес који је дрениран.

Одлука: Попуштање анастомозе је директно повезано са процедуром и резултирало је стварањем апсцеса, што одговара правилу шифрирања компликација процедуре.

Секвела је тренутно стање које је резултат компликације процедуре која се раније десила.

ПРИМЕР:

Пропадање мишића као резултат повреде нерва, током процедуре која је обављена пре три године, би се шифрирало као секвела. Ипак, измештање унутрашње протезе две године након првобитне операције треба шифрирати као компликацију, јер није резултат раније постпроцедуралне компликације.

Процедуралне компликације које су дефинисане као незгоде или пост-процедуралне, захтевају шифру дијагнозе из једне од следећих категорија у МКБ-10:

- E89 *Поремећаји жлезда са унутрашњим лучењем и поремећаји метаболизма после интервенција, неозначена*
- G97 *Болести нервног система после разних процедура, неозначена*
- H59 *Поремећаји ока и припојака ока после интервенција, неозначена*
- H95 *Болести ува и болести мастоидног наставка после интервенције*
- I97 *Болести крвотока после медицинских интервенција, неозначена*
- J95 *Болести органа за дисање после интервенција, неозначена*
- K91 *Болести органа за варење после интервенција, неозначена*
- M96 *Болести мишића и костију после операције, неозначена*
- N99 *Болест мокраћно-полних органа после медицинске интервенције, неозначена*
- T80-T88 *Компликација хируршке и медицинске неге, неозначена*

ПРИМЕР:

Акутна ренална инсуфицијенција услед изложености нефротоксинима током операције, захтева дијализу.

Шифре: N99.0 *Недовољна функција бубрега после медицинске интервенције*

ПРИМЕР:

Инфекција ране од холецистектомије, пет дана по операцији.

Шифре: T81.4 *Инфекција узрокована медицинском интервенцијом*

ПРИМЕР:

Тешка главобоља због потврђеног цурења цереброспиналне течности након лумбалне пункције.

Шифре: G97.0 *Цурење цереброспиналне течности након лумбалне пункције*
R51 *Главобоља*

ПРИМЕР:

Ректовагинална фистула због предходно учињене доње предње ресекције ректалног карцинома.

Шифре: N99.8 *Друге болести мокраћно-полних органа после медицинске интервенције*
N82.3 *Фистула између дебелог црева и вагине*

ПРИМЕР:

Ендофталмитис због интраокуларне операције катаракте.

Шифре: H59.8 *Друге ненормалности ока и припојака ока после интервенција*
H44.0 *Гнојно запаљење унутрашњег ткива јабучице ока*

ПРИМЕР:

Цистоскопија за дијатермију тригонума. При цистоскопији дистални уретер је случајно лацерисан. Лацерација је ушивена током цистоскопије. Пацијент није имао нежељено дејство због незгоде.

Шифре: N30.3 *Запаљење троугла мокраћне бешике*
T81.2 *Случајни увод и раздоротина за време медицинске интервенције*
S37.3 *Повреда мокраћне цеви*

ПРИМЕР:

Пацијент са поремећајем срчаног ритма примљен је због инсерције пејсмејкера са трансвенозном инсерцијом електрода. Тестирање пејсмејкера током процедуре открило је проблем са генератором пулса који не може бити поправљен. Генератор пулса је замењен без даљих компликација.

Шифре: I49.5 *Поремећај синуса срца*
T82.1 *Механичка компликација због срчаног електронског уређаја*

ПРИМЕР:

Шест месеци након реконструкције дојке после мастектомије, силиконски имплант пацијенткиње је померен. Имплант је замењен.

Шифре: T85.4 *Механичка компликација због протезе и имплантата дојке*

Секвеле које прате компликацију обољења захтевају дупло шифрирање да би се појаснила дијагноза:

- Шифра која објашњава резидуално стање или природу секвеле (тренутно стање)
- Т 98.3 *Последице компликација због хируршке и медицинске неге*

ПРИМЕР :

Хронични остеомијелитис доњег дела ноге као последица инфекције услед унутрашње фиксације ортопедским уређајем.

Шифре: М86.6 *Друго хронично запаљење сржи кости*

Када је процедурална компликација симптом који је класификован у Поглављу 18 *Симптоми, знаци и абнормални клинички и лабораторијски налази, другде не класификовани*, шифрирати прво процедуралну компликацију, затим симптом и на крају додати узрок.

ПРИМЕР :

Пацијент је поново примљен у болницу због дисфагије. Пре недељу дана урађена је лапароскопска *Nissen*-ова фундупликација. Извршена балон дилатација езофагуса са добрим резултатима.

Шифре: К91.8 *Друге болести органа за варење после интервенција*
R13 *Отежано гутање*

Када се симптом поклапа са компликацијом, али се не налази одговарајућа шифра, треба доделити шифру Т81.8 *Друге компликације процедура, неозначене* и додати шифре симптома и узрока.

Ниже наведене категорије шифара из МКБ10 представљају шифре спољашњих узрочника за специфичне типове процедуралних компликација, несрећни случај, постпроцедуралне компликације и последице:

Y60 – Y69 *Незгоде у току хируршког или медицинског лечења*

Y70 – Y82 *Медицински уређаји примењени у дијагностичке и терапијске сврхе повезани са несрећним случајевима*

Y83 – Y84 *Хируршке и остале медицинске процедуре као узрок неадекватне реакције пацијента или каснијих компликација, без назнаке несрећног случаја током процедуре*

Y88 *Последице са хируршком и медицинском негом као узроком*

Шифра из блока Y60–Y69 *Незгоде у току хируршког и медицинског лечења* треба доделити када се компликација деси током процедуре због људског фактора.

ПРИМЕР:

Цистоскопија за дијатермију тригонитиса. На цистоскопији, дистална уретра је случајно лацерисана. Лацерација је ушивена током цистоскопије. Пацијент није имао нежељене последице.

Шифре: N30.3 *Запаљење троугла мокраћне бешике*
T81.2 *Случајни убод и раздоротина за време медицинске интервенције*
S37.3 *Повреда мокраћне цеви*
Y60.4 *У току ендоскопског прегледа*

ПРИМЕР:

Колоноскопија и каутеризација полипа. Током процедуре, зид колона је перфориран и пацијент је развио акутни перитонитис.

Шифре: K63.5 *Полип колона*
T81.2 *Случајни убод и раздоротина за време медицинске интервенције*
S36.5 *Повреда дебелог црева*
K65.0 *Акутни перитонитис*
Y60.4 *У току ендоскопског прегледа*

Шифре из категорије Y70–Y82 *Медицински уређаји примењени у дијагностичке и терапијске сврхе повезани са несрећним случајевима* треба доделити када су компликације директно узроковане уређајем, протезама, имплантима или материјалом а не људским фактором и ако се незгода десила и није забележена током процедуре.

ПРИМЕР:

Пацијент са синдромом поремећаја синуса примљен је због инсерције перманентног пејсмејкера са трансвенозном инсерцијом електрода. За време процедуре настао је проблем са генератором сигнала-пулса који не може бити репрограмиран. Генератор пулса је замењен без даљих проблема.

Шифре: I49.5 *Поремећај синуса срца*
T82.1 *Механичка компликација због срчаног електронског уредаја*
Y71.2 *Уређаји у кардиоваскуларној области и нежељени догађаји-протетички и други имлантанти, материјали и помоћни уређаји*

Компликације након процедура

Шифре из категорије Y83-Y84 *Други медицински поступци као узрок ненормалне реакције болесника или касније компликације, без помињања нежељеног догађаја у току поступка* се додељују када се компликација јави или перзистира након процедуре а није евидентирана за време извођења процедуре.

ПРИМЕР:

Шест месеци након реконструкције дојке после мастектомије, силиконски имплант се дислоцирао. Имплант мора бити замењен.

Шифре: T85.4 *Механичка компликација због протезе и имплантата дојке*
T83.6 *Инфекција и запаљенска реакција на протетски апарат, имплантат и калем у полном систему*

ПРИМЕР:

Инфекција ране након холецистектомије, пет дана након операције.

Шифре: T81.4 *Инфекција након медицинске интервенције*
Y83.6 *Уклањање другог органа (парцијално)(тотално)*

Последице

Шифра из категорије Y88 *Последице хирушког и медицинског лечења као спољашњег узрочника* се додељује ако је последица тренутно стање које је резултат компликације предходно изведене процедуре.

ПРИМЕР:

Хронични остеомијелитис потколенице након инфекције ортопедске унутрашње фиксације.

Шифре: T98.3 *Последице компликација због хирушке и медицинске неге*
Y88.3 *Последице хирушких и медицинских интервенција као узрока ненормалне реакције болесника или касније компликације, без помињања нежељених догађаја у току поступка*

Поновни пријем због процедуралних и постпроцедуралних компликација

- Ако документација не указује да је стање настало као последица - компликација иницијалне хирушке интервенције, тада се шифрира само стање
- Када документација јасно указује да је стање настало као компликација иницијалне хирушке интервенције, онда се шифрира као процедурална или постпроцедурална компликација

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен због бола узрокованог претходно урађеном тонзилектомијом

Шифре: T81.8 *Друге компликације после медицинске интервенције*
R07.0 *Бол у грлу*
Y83.6 *Уклањање других органа (делимично) (потпуно)*

Видети Поглавље 1807 *Процедуре дијагнозе и терапије бола.*

Процедуралне постпорођајне (обстретричке) компликације

Већина шифара у Поглављу 15 Трудноћа, порођај и бабиње (пуерперијум), које се односе на компликације, не захтевају додатну шифру, ако шифра болести укључује ту компликацију - стање.

ПРИМЕР:

Озбиљна главобоља узрокована анестезијом за време вагиналног порођаја са неуроаксијалном блокадом

Шифра: O74.5 *Главобоља узрокована лумбалном или епидуралном анестезијом током порођаја*

ПРИМЕР:

За време царског реза, иницијална инцизија који се пружа до цервикса резултује цервикалном лацерацијом која захтева санацију.

Шифре: O71.3 *Акушерско кидање грлића материце*
Y60.0 *Ненамерно узрокована посекотина, убод, перфорација или крварење у току хирушког захвата*

Инфекција интравенског (ИВ) места

Класификација

Када постоји документација о „Инфекцији IV места“ или други клинички докази који показују да је инфекција локализована, треба шифрирати:

- T82.7 *Инфекција и упална реакција због других срчаних и васкуларних направа, имплантата и трансплантата*, заједно са шифром за специфичну болест, ако је позната (нпр. целулитис)
- Y84.8 *Други медицински поступци као узрок абнормалне реакције пацијента, или касних компликација, без спомињања несрећа у време поступка* (ако инсерција није изведена као отворена хирушка процедура)

Када се зна да је инфекција системска и да је повезана са поступком инфузије, трансфузије и инјекције (уместо са приступним уређајем), треба шифрирати:

- T80.2 *Инфекције након инфузије, трансфузије и терапијске инјекције*, заједно са кодом за специфичну болест, ако је позната (нпр. сепса)
- Y84.8 *Други медицински поступци као узрок абнормалне реакције пацијента, или касних компликација, без спомињања несрећа у време поступка* (ако инсерција није изведена као отворена хирушка процедура)

(видети Поглавље 0110 Септикемија)

Инфекција ране стечена у болници

У МКБ10 нема разлике између површинске и дубоке инфекције ране, осим инфекције због или која произилази из протетског уређаја, имплантата или трансплантата. И површинске и дубоке инфекције рана се шифрирају као T81.3 *Инфекција узрокована медицинском интервенцијом*

ПРИМЕР:

Постпроцедурална инфекција ране (површинска) коже која прати тоталну замену кука. Нема доказа о зараженој протези.

Шифре: T81.41 *Инфекција ране након поступка*
Y83.1 *Хируршке операције са имплантацијом вештачких унутрашњих уређаја*

Тамо где документација јасно указује да је инфекција настала због или да произилази из протетског уређаја, имплантата или трансплантата, треба доделити релевантне шифре инфекције из категорија T82 до T85.

ПРИМЕР:

Пацијент има стални срчани пејсмејкер уметнут пре 2 месеца. Примљен је ради замене система због инфекције водова.

Шифра: T82.7 *Инфекција и упална реакција због других срчаних и васкуларних направа, имплантата и трансплантата*
Y83.1 *Хируршке операције са имплантацијом вештачких унутрашњих уређаја*

1905 ЗАТВОРЕНА ПОВРЕДА ГЛАВЕ / ГУБИТАК СВЕСТИ/ ПОТРЕС МОЗГА

За повреде главе као што су преломи, интракранијалне повреде и забележен губитак свести, за сваки тип повреде треба доделити шифру (нпр. прелома (S02.-), интракранијалне повреде (S06.1-S06.9) и губитак свести (S06.0)).

ПРИМЕР:

Болесник је задобио фрактуру етмоидне кости (рендген) и велики субдурални хематом (ЦТ). Забележен је и губитак свести непознатог трајања.

Шифре: S06.5 *Трауматско субдурално крварење*
S02.1 *Прелом базе лобање*
S06.0 *Потрес мозга*

Губитак свести

Уколико је пријављен губитак свести као додаток другим кранијалним и интракранијалним повредама, као пратећу дијагнозу типу повреде потребно је доделити шифру S06.0 *Потрес мозга*.

Потрес мозга и „повреда главе“

Шифру S06.0 треба доделити само уколико је забележен „потрес мозга“, без даљег описивања или разјашњавања стања свести. „Повреда главе“ и „затворена повреда главе“ неспецифичне су дијагнозе и треба потражити специфичнију дијагнозу.

Шифру S09.9 *Повреда главе, неозначена* треба применити без даљег разјашњавања дијагнозе.

Напомена: Уколико се „потрес мозга“, „повреда главе“ и „затворена повреда главе“ забележе са спецификацијом губитка свести, шифрирати само губитак свести (S06.0).

ПРИМЕР:

Пацијенту је дијагностикована затворена повреда главе. Пријављен је губитак свести на три сата.

Шифра: S06.0 *Потрес мозга*

ПРИМЕР:

Пацијент је задобио повреду главе и јак потрес мозга уз забележен губитак свести од три сата. ЦТ главе указао је на интрацеребрално крварење.

Шифре: S06.2 *Дифузна лезија мозга*
S06.0 *Потрес мозга*

Кома која није повезана са повредом главе

Тамо где **није** забележена **повреда главе** користити следеће шифре симптома:

R40.0 *Поспаност*

R40.1 *Ошамућеност*

R40.2 *Бесвесност, неозначена*

ПРИМЕР:

Болесник је примљен у болницу након MVA са боловима у абдомену, али без спомена повреде главе. Кроз последња 24 сата болесничко стање свести се погоршало. Међутим, на СТ-у главе није нађено никаквих абнормалности. Болеснику је надаље дијагностикована масна емболија па је три дана провео у коми.

Шифре: T79.1 *Масна емболија (трауматска)*
R40.2 *Бесвесност, неозначена*

Шифра S06.9 *Интракранијална повреда, неозначена* ретко се користи и то само кад се из података не може добити специфичнија дијагноза.

1907 МУЛТИПЛЕ ПОВРЕДЕ

Када год је то могуће, повреде треба шифрирати према појединачном месту / типу. Када број повреда који се шифрира прелази максимални број доступних поља за шифре дијагноза, неопходно је користити комбинацију категорија за мултипле повреде T00 -T07 *Површинске повреде у више предела тела*, као и шифре повреда са четвртим кодним местом „7“. У овим случајевима користе се појединачне шифре места / типа за значајне повреде, а мултипле категорије за шифрирање мање озбиљних повреда (нпр. површинске повреде на више места, отворене ране на више места, угануће и напрезање). Ово ће осигурати да се сва значајнија стања наброје, а да се тачна природа повреде огледа у шифри. (Видети такође Поглавље 0027 *Мултипло шифрирање*).

ПРИМЕР:

Фокална церебрална контузија, трауматска ампутација уха, губитак свести, контузија лица, врата и рамена затим лацерација браде и бедра.

Шифре: S06.3 *Фокална контузија мозга*
S06.0 *Потрес мозга*
S08.1 *Трауматска ампутација уха*
S01.4 *Отворена рана образа*
S71.1 *Отворена рана бедра*
S00.8 *Површинска повреда других делова главе*
S10.9 *Површинска повреда врата, неозначена*
S40.0 *Нагњечење у пределу рамена и надлактице*

У овом примеру нема шифара S09.7 *Вишеструка повреда главе* и T01.8 *Отворене ране у више предела тела*, с обзиром да треба користити појединачне шифре, кад год је то могуће.

У случају мултиплих специфичних повреда као ОУХ треба одабрати стање које представља најозбиљнију претњу по живот пацијента.

1909 ЗЛОСТАВЉАЊЕ ОДРАСЛЕ ОСОБЕ ИЛИ ДЕТЕТА

У случајевима у којима се у документацији наводи како је повреда настала као резултат занемаривања или лошег поступања, специфична повреда (нпр. сломљена рука) треба да се шифрира као ОУХ. Шифра спољашњег узрока такође се треба доделити како би се описао механизам повреде.

Тамо где је физичко стање које није повреда резултовало занемаривањем или лошим поступањем, специфично стање (нпр. потхрањеност) треба да се шифрира као главна дијагноза. Додатна дијагноза поставља се из категорије T74 *Синдроми злостављања (лошег поступања)*. Шифру спољашњег узрочника из Y06 *Занемаривање и напуштање* или Y07 *Други синдроми злостављања (лошег поступања)* такође треба дописати, уколико је могуће.

ПРИМЕР:

Старији човек је примљен у болницу, потхрањен због занемаривања од стране сина (који је његов неговатељ).

Шифре: E46 *Протеинско-енергетска потхрањеност, неозначена*
T74.8 *Други синдроми лошег поступања*
Y06.8 *Занемаривање и напуштање од стране других означених особа*

У случајевима суспектног злостављања одрасле особе/детета или пријема „детета под ризиком“, кад не постоје тренутне повреде или стања везана за документовано лоше поступање, као ОУХ треба шифрирати T74 *Синдром лошег поступања*.

ПРИМЕР:

Дете за које се сумња да га злостављају родитељи. Нема видљивих повреда или стања везаних за злостављање.

Шифре: T74.1 *Физичка злоупотреба*
Y07.1 *Други лоши поступци од стране родитеља*

Шифра личне анамнезе злостављања треба да се додели само уколико је она документована и релевантна за дату епизоду болничког лечења.

Кад је документовано злостављање без даље квалификације, предвиђено је додељивање шифре Z91.8 *Лична анамнеза о другим означеним факторима ризика*. Међутим, уколико се анамнеза злостављања документује као да је сексуалне или физичке природе и да се догодила у детињству, она се шифрира на следећи начин:

Лична анамнеза сексуалног злостављања у детињству

Уколико постоји лична анамнеза сексуалног злостављања, а злостављач није познат, треба доделити шифру Z61.8 *Други негативни животни догађаји у детињству*.

Уколико је познат починилац сексуалног злостављања, треба доделити шифру:

Z61.4 *Проблеми повезани са наводном сексуалном злоупотребом детета од стране особе која је у групи за пружање примарне подршке или*

Z61.5 *Проблеми повезани са наводном сексуалном злоупотребом детета од стране особе која је изван групе за пружање примарне подршке, у зависности од тога која је шифра прикладна.*

Лична анамнеза физичког злостављања у детињству

Потребно је доделити шифру Z61.6 *Проблеми повезани са наводном физичком злоупотребом детета*.

Саветовање за особе погођене злостављањем, изузев жртве

Кад се ради о пријему због саветовања или лечења особа блиских злостављаном детету, треба додати шифру Z61.6 *Проблеми повезани са наводном физичком злоупотребом детета*.

Кад се ради о пријему због саветовања или лечења особа погођених злостављањем брачног друга или партнера (изузимајући жртву или нападача) треба доделити шифру Z63.0 *Проблеми у односима са брачним другом или партнером.*

Кад се ради о пријему због саветовања или лечења рођака (осим супружника или партнера) или пријатеља жртве или нападача, треба доделити шифру Z63.7 *Други стресогени животни догађаји који утичу на породицу и дом.*

1911 ОПЕКОТИНЕ

Опекотине узроковане сунчаним зрацима се шифрирају као:

- L55.0 *Опекотина узрокована сунчаним зрацима, првог степена*
- L55.1 *Опекотина узрокована сунчаним зрацима, другог степена*
- L55.2 *Опекотина узрокована сунчаним зрацима, трећег степена*

Напомена: За шифре из категорије L55.- *Опекотина узрокована сунчаним зрацима* спољашњи узрочник се подразумева, па је шифрирање спољашњег узрочника непотребно.

(Видети такође Правило 2001 *Коришћење шифре спољњег узрочника и секвенционирање*)

Међутим, код опекотина узрокованих сунчаним зрацима, са забележеним процентом захваћених делова тела, треба додати шифре из категорије T31.- *Опекотине сврстане према обиму захваћене телесне површине и X32 Излагање сунчевој светлости.*

Редослед шифрирања

Прво се шифрира најјаче опечено место. На пример, опекотина пуне дебљине коже била би постављена испред опекотине парцијалне дебљине коже. Чак и уколико је опекотина парцијалне дебљине она која обухвата највећу површину захваћене коже, опекотина пуне дебљине и даље мора стајати прва. Уколико постоји више опекотина исте дебљине, као прва се шифрира област са највећом захваћеном површином. Опекотине које захтевају трансплантацију се шифрирају пре осталих.

Шифре места

Опекотине се морају шифрирати прецизно према местима захваћености, кад год је то могуће. На пример, опекотине другог степена трбушног зида и врата се шифрирају као:

T20.2 *Опекотина главе и врата другог степена* и T21.2 *Опекотина трупа другог степена* **уместо** T29.2 *Опекотине у више предела другог степена*

Уколико на истом делу тела постоје опекотине различитог степена, шифрирамо опекотину вишег степена. На пример, опекотине скочног зглоба и стопала другог и трећег степена шифрирале би се као:

T25.3 *Опекотина у пределу скочног зглоба и стопала трећег степена*

Вишеструке опекотине и повреде

Уколико број шифара превазилази број поља у обрасцу, може се користити једна шифра за опекотине у више предела.

На пример: T29.2 *Опекотине у више предела другог степена.*

Ову шифру би требало употребити за опекотине мањег степена, док опекотине вишег степена треба означити појединачним шифрама.

Обим захваћене телесне површине (енг. *Body Surface Area – BSA*)

Поред одговарајуће шифре из категорије T20-T25 *Опекотине и разједи спољашњих делова тела, специфичне локализације* или T29.- *Опекотине и разједи у више предела тела* (искључујући око и унутрашње органе), неопходно је доделити шифру из категорије T31.- *Опекотине сврстане према обиму захваћене телесне површине*, како би се указало на проценат захваћене површине коже. Шифра T31 је важна у ДСГ груписању и обично се поставља након последње шифре за предео захваћености.

Инхалационе опекотине

Шифре за инхалационе повреде се налазе у категорији T27.- *Опекотина и корозија дисајних путева*. Шифре из категорије T27-T28 се не додељују као основни узрок хоспитализације уколико су присутне спољашње опекотине, осим ако није јасно забележено да је инхалациона опекотина најзначајнија дијагноза.

Превијање / дебридман опекотина

Превијање опекотина се шифрира само ако се спроводи под анестезијом (искључујући локалну анестезију). Додељује се само једна шифра за превијање или дебридман више опекотина током једне оперативне епизоде.

Уколико је за време исте епизоде спроведено и превијање и дебридман истог места, шифрирати само дебридман (видети блок [1627] *Обрада опекотине*).

Уколико је у току једне операције:

- на једном месту учињен дебридман, а друго је место превијено, треба доделити једну шифру за дебридман и једну за превијање;
- на више места учињен дебридман, а на више њих су опекотине превијене, треба доделити једну шифру за дебридман и једну за превијање.

(Види блок [1600] *Превијање опекотине* и [1627] *Обрада опекотине*.)

Пријем ради промене завоја на опекотинама

За пријем ради промене завоја, као основни узрок хоспитализације шифрира се Z48.0 *Надзирање хирушког превијања и шавова*. Као пратећу дијагнозу треба додати одговарајућу шифру опекотине.

Поновни пријем ради лечења

Приликом поновног пријема ради графтинга и дебридмана опекотина, основном узроку хоспитализације додељује се одговарајућа шифра опекотине, осим ако се

не ради о пријему због компликације или касне компликације, код којих сама компликација треба да буде ОУХ (нпр. контракција ожилжа).

Шифрирање инфекције код болесника са опекотинама

Уколико је присутна инфекција ране, као пратећа дијагноза шифрира се и T79.3 *Инфекција ране после повреде*, уз одговарајућу шифру из категорија B95-B97 *Бактеријски, вирусни и други заразни узрочници болести*.

1912 СЕКВЕЛЕ/ПОСЛЕДИЦЕ ПОВРЕДА, ТРОВАЊА, ТОКСИЧНОГ ЕФЕКТА И ДРУГИХ СПОЉАШЊИХ УЗРОЧНИКА

Не постоји временско ограничење кад се последица може јавити, самим тим и шифрирати. Може бити очигледна одмах након акутне фазе, као што су слободна зглобна тела због претходне фрактуре или се иста може јавити месецима или годинама касније, као што је стварање ожилжа због претходне лацерације тетиве. Шифра за повреду, тровање, токсично дејство или други спољашњи узрочник се не уписује, јер основно обољење није више присутно у акутном облику. Шифрирање последица повреде, тровања, токсичног дејства или другог спољашњег узрочника захтева шифре за:

- Резидуално стање или природу последице (тренутно стање)
- Узрок последице (претходно стање)
- Спољашњи узрок повреде, тровања, токсичног дејства итд.

Резидуално стање или природа последице се шифрира као основни узрок хоспитализације.

ПРИМЕР:

Лоше саниран прелом радијуса узрокован падом са мердевина, код куће, током кречења.

Основни узрок хоспитализације: M84.0 *Лоше зарастање прелома*

Пратеће дијагнозе: T92.1 *Последице прелома руке*

Y86 *Последице других удеса*

Одговарајуће шифре за последице повреда су:

T90.- *Последице повреде главе*

T91.- *Последице повреда врата и трупа*

T92.- *Последице повреда руку*

T93.- *Последице повреда ноге*

T94.- *Последице повреда у више неозначених предела тела*

T95.- *Последице опекотине, разједа и промрзLINE*

T96.- *Последице тровања лековима, препаратима и биолошким супстанцама*

T97.- *Последице токсичних дејстава углавном немедицинских супстанци*

T98.- *Последице других и неозначених дејстава спољних фактора*

Одговарајуће шифре за спољашњи узрок су:

Y85.- *Последице саобраћајних удеса*

Y86.- *Последице других удеса*

Y87.- *Последице намерног самоповређивања, насиља и догађаја неодређене намере*

Y88.- *Последице хируршког и медицинског лечења као спољашњег узрока*

Y89.- *Последице других спољашњих узрока*

Наставак лечења саме повреде (нпр. уклањање ортопедских ексера) се не сматра последицом повреде. У овом случају, ОУХ је одговарајућа Z шифра којом се описује потреба за даљим лечењем (Z47.0 *Праћење и нега који укључују отклањање плочица и других унутрашњих фиксаторних направа код прелома*), уз прикладну шифру за интервенцију.

1914 ДЕГЛОВИНГ ПОВРЕДА

Дегловинг повреда представља одвајање коже и поткожног ткива од фасције, услед трауме. Може бити потпуна, непотпуна и затворена.

Потпуна дегловинг повреда

Доделити шифру за „отворену рану места“.

Доделити шифру за „повреду крвног суда“ места, уколико је применљива.

Доделити шифру за ексцизију ткива, уколико је спроведена.

Доделити шифру за поправку режњем или трансплантатом, уколико је спроведена.

Непотпуна дегловинг повреда

Доделити шифру за «отворену рана места».

Доделити шифру за ексцизију ткива, уколико је спроведена.

Доделити шифру за поправку режњем или трансплантатом, уколико је спроведена.

Затворена гловинг повреда

Доделити шифру за »повреду крвног суда« места, уколико је применљива.

Не треба доделити шифру за отворену рану.

Доделити шифру за ексцизију ткива, уколико је спроведена.

Доделити шифру за поправку режњем или трансплантатом, уколико је спроведена.

1915 ПОВРЕДА КИЧМЕНЕ МОЖДИНЕ

(укључујући трауматску параплегију и квадиплегију)

Иницијална фаза – одмах након трауме

Уколико је пацијент хоспитализован по први пут након трауме због повреде кичмене мождине (нпр. компресија кичмене мождине, контузија, лацерација, трансекција), неопходно је утврдити следеће:

1. Део кичмене мождине који је оштећен (S14.1, S24.1 или S34.1 *Друге и неозначене повреде вратног, грудног или лумбалног дела кичмене мождине*).

Пацијент је највероватније задобио прелом и/или дислокацију пршљена. У том случају треба шифрирати:

2. Место прелома – уколико је дошло до прелома пршљена (S12.0, S22.0 или S32.0 *Прелом вратног, грудног или слабинског пршљена*).

3. Место ишчашења – уколико је дошло до ишчашења пршљена (S13.1, S23.1 или S33.1 *Ишчашење вратног, грудног или слабинског пршљена*).

Иницијална фаза – премештени пацијенти

Уколико је пацијент одмах пребачен из једне болнице за акутну негу у другу болницу за акутну негу, основни узрок хоспитализације ће бити шифра за део кичмене мождине који је оштећен.

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен у Болницу А услед тешке повреде кичмене мождине. ЦТ је потврдио дислокацију пршљена на нивоу Т7/Т8 са контузијом кичмене мождине на истом нивоу. Након стабилизације у Болници А, пацијент је премештен у Болницу Б где му је извршена предња спинална фузија.

Болница А

Основни узрок хоспитализације: S24.1 *Друге и неозначене повреде грудног дела кичмене мождине*

Пратећа дијагноза: S23.1 *Ишчашење грудног пршљена*
Интервенције: Види блок [1959] *Компјутеризована томографија кичме*

Болница Б

Основни узрок хоспитализације: S24.1 *Друге неозначене повреде грудног дела кичмене мождине*

Пратећа дијагноза: S23.1 *Ишчашење грудног пршљена*
Интервенције: 48669-00 [1389] *Предња фузија кичме, ≥2 нивоа*

Поведа кичмене мождине – следећа фаза

Ако се пацијент са параплегијом/квадриплегијом прими у болницу ради лечења последице повреде (нпр. неурогена бешика), као основни узрок хоспитализације шифрира се наведена последица, а као пратеће дијагнозе треба шифрирати G82.- *Параплегија и тетраплегија*, као и друга стања, уколико постоје. (Видети такође Правило 0625 *Квадриплегија и параплегија, нетрауматска*).

Одмах након шифре G82.- *Параплегија и тетраплегија*, шифрира се T91.3 *Последице поведе кичмене мождине* како би се нагласило да је параплегија/квадриплегија последица повреде кичмене мождине. Даље, треба шифрирати и узрок повреде. Не треба шифрирати саму повреду кичмене мождине, јер није у питању иницијална фаза.

ПРИМЕР:

Инфекција уринарног тракта. Непотпуна параплегија на нивоу C5, услед саобраћајне несреће од пре 5 година.

Основни узрок хоспитализације: N39.0 *Инфекције мокраћних путева*

Пратеће дијагнозе: G82.2 *Параплегија, неозначена*
T91.3 *Последице повреде кичмене мождине*
Y85.0 *Последице удеса са моторним возилом*

Тип повреде кичмене мождине

Шифре за потрес или едем кичмене мождине су:
S14.0 *Потрес и едем вратног дела кичмене мождине*

S24.0 Потрес и едем грудног дела кичмене мождине
S34.0 Потрес и едем лумбалног дела кичмене мождине

Шифрирање вертебралних прелома и ишчашења

Повреда кичмене мождине, уколико постоји, увек се шифрира пре прелома или дислокације пршљена.

ПРИМЕР:

Преломи другог, трећег и четвртог грудног пршљена са ишчашењима на нивоу Т2/Т3 и Т3/Т4. Потпуна лацерација кичмене мождине на нивоу Т3.

Основни узрок хоспитализације: S24.1 *Друге и неозначене повреде грудног дела кичмене мождине*

Пратеће дијагнозе: S22.1 *Вишеструки прелом грудног дела кичме*
S23.1 *Ишчашење грудног пршљена*

Код отворених прелома кичменог стуба потребно је доделити шифру за отворену рану (видети такође Правило 1917 *Отворене ране*). Тамо где постоји отворени прелом више пршљенова, примењује се само једна шифра за отворену рану. Уколико је преломљено више пршљенова у истој регији кичменог стуба, користи се шифра за вишеструке преломе.

ПРИМЕР:

Отворени преломи другог, трећег и четвртог грудног пршљена са ишчашењима на нивоу Т2/Т3 и Т3/Т4. Потпуна лацерација кичмене мождине на нивоу Т3.

Основни узрок хоспитализације: S24.1 *Друге и неозначене повреде грудног дела кичмене мождине*

Пратеће дијагнозе: S22.1 *Вишеструки прелом грудног дела кичме*
S21.8 *Отворена рана других делова грудног коша*
S23.1 *Ишчашење грудног пршљена*

1916 ПОВРШИНСКЕ ПОВРЕДЕ

Уколико је површинска рана инфицирана, шифрира се као пратећа дијагноза Т79.3 *Инфекција ране после повреде*, а затим се додаје и микроорганизам који је довео до инфекције.

Површинске повреде, као што су абразије или контузије, се не шифрирају ако у истој анатомској регији постоје и дубље повреде.

ПРИМЕР:

Фрактура дисталног дела хумеруса, абразија и контузија лакта, фрактура скапуле.

Основни узрок хоспитализације: S42.4 *Прелом доњег краја рамењаче*

Пратећа дијагноза: S42.1 *Прелом лопатице*

1917 ОТВОРЕНЕ РАНЕ

Отворена рана се шифрира као додатак шифри за повреду.

Погледајте и Правила

1918 *Прелом и ишчашење,*

1919 *Отворена интракранијална повреда и*

1920 *Отворена интраторакална/интраабдоминална повреда.*

као и 1810 *Раздор коже и крхка кожа.*

1918 ПРЕЛОМИ И ИШЧАШЕЊА

За преломе/ишчашења пршљена, погледати такође Правило 1915 *Поведа кичмене мождине.*

Код отворених прелома и ишчашења, као основни узрок хоспитализације се шифрира прелом или дислокација, а као пратећа дијагноза отворена рана одговарајуће области.

ПРИМЕР:

Отворен прелом врата бутне кости.

Основни узрок хоспитализације: S72.0 *Прелом врата бутњаче*

Пратећа дијагноза: S71.8 *Отворена рана других неозначених делова карличног појаса*

ПРИМЕР:

Отворено предње ишчашење раменог зглоба.

Основни узрок хоспитализације: S43.0 *Ишчашење раменог зглоба*

Пратећа дијагноза: S41.8 *Отворена рана других и неозначених делова појаса у раменом пределу*

Уколико постоји више истовремених повреда, а само је једна отворена, неопходно је шифрирати отворену рану одмах после одговарајуће шифре за прелом или ишчашење.

Фрактурна ишчашења

Шифрирати и прелом и ишчашење, с тим што се прелом шифрира као основни узрок хоспитализације, осим ако није другачије назначено.

1919 ОТВОРЕНА ИНТРАКРАНИЈАЛНА ПОВРЕДА

Уколико је интракранијална повреда удружена са повредом главе, као основни узрок хоспитализације се шифрира интракранијална повреда, а затим отворена рана.

ПРИМЕР:

Поведа главе са лацерацијом мозга.

Основни узрок хоспитализације: S06.2 *Распрострањена повреда мозга*

Пратећа дијагноза: S01.8 *Отворена рана других делова главе*

Отворен прелом са интракранијалном повредом

Уколико постоји отворен прелом лобање повезан са интракранијалном повредом, као основни узрок хоспитализације шифрирати интракранијалну повреду, а прелом и отворену рану као пратеће дијагнозе.

1920 ОТВОРЕНЕ ИНТРАТОРАКАЛНЕ / ИНТРААБДОМИНАЛНЕ ПОВРЕДЕ

Уколико постоји отворена интраторакална повреда, као основни узрок хоспитализације се шифрира повреда одговарајуће интраторакалне структуре, а затим отворена рана:

S21.8 Отворена рана других делова грудног коша

ПРИМЕР:

Повреда грудног коша која је довела до руптуре плућног крила

Основни узрок хоспитализације: *S27.3 Друге повреде плућа*

Пратећа дијагноза: *S21.8 Отворена рана других делова грудног коша*

Уколико постоји отворена интраабдоминална рана, као основни узрок хоспитализације се шифрира повреда одговарајуће интраабдоминалне структуре, а затим отворена рана.

ПРИМЕР:

Потпуно пуцање бубрежног паренхима, лацерација слезине и танког црева. Присутна и протрузија црева кроз абдоминални зид.

Основни узрок хоспитализације: *S37.0 Повреда бубрега*

Пратећа дијагноза: *S36.0 Повреда слезине*

S36.4 Повреда танког црева

S31.8 Отворена рана других неозначених делова трбуха

Отворен прелом повезан са интраторакалном и интраабдоминалном повредом

Уколико је присутан отворен прелом трупа у комбинацији са повредом унутаршупљинских структура, као основни узрок хоспитализације треба шифрирати повреду, а затим фрактуру и отворену рану.

1921 УГАНУЋА И ИСТЕГНУЋА

МКБ10 класификује уганућа и истегнућа у две области по деловима тела:

1. Ишчашење, угануће и истегнуће зглобова и лигамената
2. Повреде мишића и тетива

Будите обазриви када кодирате уганућа и истегнућа мишића и тетива, јер се њихове шифре не налазе у поглављу “Дислокације, уганућа и истегнућа зглобова и лигамената”.

ПРИМЕР:

Озбиљно угануће укрштеног лигамента колена

Основни узрок хоспитализације: S83.5 *Угануће и истегнуће (предње) (задње) укрштене везе колена*

ПРИМЕР:

Угануће четвороглавог мишића

Основни узрок хоспитализације: S76.1 *Повреда четвороглавог мишића натколенице и његове тетиве*

1922 КРАШ ПОВРЕДА

Шифрирати основну повреду, уколико је документована краш повреда.

Пример:

Озбиљна краш повреда стопала која је довела до прелома друге, треће и пете метатарзалне кости. Прелом пете метатарзалне кости је отворен.

Основни узрок хоспитализације: S92.7 *Вишеструки прелом кости стопала*

Пратећа дијагноза: S91.3 *Отворена рана других делова стопала*

Краш синдром

Краш синдром се шифрира као

T79.5 *Изостајање лучења мокраће проузроковано повредом.*

1923 КОНТАКТ СА ОТРОВНИМ/НЕОТРОВНИМ СТВОРЕЊИМА

Контакт са змијама

Отровно дејство након змијског уједа

У случају отровног дејства након змијског уједа, као основни узрок хоспитализације треба шифрирати T63.0 *Ујед отровне змије*. Такође треба доделити и шифру спољашњег узрока X20 *Контакт са отровном змијом*.

Уколико нема знакова отровног дејства и није примењен противотров након уједа отровне змије, као главну дијагнозу треба шифрирати отворену рану на месту уједа и X20 *Контакт са отровном змијом* као шифру спољашњег узрока.

Алергијске реакције на змијски отров

Алергијске реакције се могу јавити поред или уместо отровног дејства змијског отрова. Ово се најчешће дешава код људи који се баве отровним рептилима и који су развили алергију на отров. У оваквим случајевима, додати шифру из категорије T78 *Неповољна дејства* да би описали алергијску реакцију на отров.

Противотров

Давање противотрова се шифрира шифром из блока [1920] *Давање фармакотерапије са наставком -04.*

Нежељена дејства противотрова

Анафилакса

Анафилакса, када је документована као нежељена реакција на примену противотрова, шифрира се као T80.5 *Анафилактички шок узрокован серумом.*

Серумска болест

Серумска болест се шифрира као T80.6 *Друге реакције на серум.*

Друге одређене нежељене реакције на противотров

Друге одређене нежељене реакције на противотров се шифрирају као T80.6 *Друге реакције на серум.* Уколико је реакција неодређена шифрирати T88.7 *Неозначено нежељено дејство лека или препарата.*

Свим случајевима нежељених дејстава противотрова се додаје шифра Y59.3 Имуноглобулини као шифра спољашњег узрока.

Контакт са неотровном змијом

Ако не постоје докази да је змија била отровна, као ОУХ се шифрира отворена рана, а као шифра спољашњег узрока шифра из категорије W59 *Ујед или удар рептила.*

Контакт са пауцима

Отровно дејство услед уједа паука

У случају отровног дејства након уједа паука, као главну дијагнозу шифрирати T63.3 *Ујед отровног паука* и X21.- *Контакт са отровним пауцима* као шифру спољашњег узрока.

Контакт са неотровним пауком

W57.- *Ујед или убод неотровних инсеката или других неотровних артропода* шифрирати само када је назначено да паук није био отрован.

Имунотерапија отровом

У случају профилактичке имунотерапије ради десензибилизације на отров пчела и оса, шифрирати Z51.6 *Десензибилизација на алергене* као основни узрок хоспитализације. Такође, у зависности од примењеног протокола, шифрирати одговарајућу процедуру:

96195-00 [1884]

Давање осталих алергена.

Имунотерапија давањем токсина(венома)

96195-01 [1884]

Примена осталих алергена по брзом протоколу

96195-02 [1884]

Примена осталих алергена по изразито брзом протоколу